

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 5306/31.10.2017

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**ΑΠΟΦΑΣΗ
88/2017**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 10.1.2017 και ώρα 10:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Ευαγγελία Μήτρου, Νικόλαο Κιάο και Γεώργιο Σαρειδάκη. Από το μέλος Γεώργιος Πλειός, το οποίο είχε κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Στυλιανή Γαλάνη, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο MEGA CHANNEL, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ ΑΕ, αναφορικά με τον τρόπο προβολής πολιτικών εκδηλώσεων που έλαβαν χώραν πριν από το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από καταγγελία πολίτη (με αριθμό πρωτοκόλλου 5210/2.7.2015).

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 453/10.7.2015, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ειρήνη Κεραμήτσου και στην ειδική επιστήμονα Θεοδώρα Παπαδάκη. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1009/16.7.2015 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, η Ειδική Επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1029/21.7.2015 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστη ο πληρεξούσιος δικηγόρος της Αναστάσιος Κωνσταντινίδης, δικηγόρος Αθηνών. Ερωτηθείς από τον Πρόεδρο, ο πληρεξούσιος δικηγόρος απάντησε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε

τους ισχυρισμούς του. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να του παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 17.1.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Την 17.1.2017 ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 211/17.1.2017 υπόμνημα.

Την 3^η.4.2017 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την Δήμητρα Παπαδοπούλου εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγήτρια.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων.

2. Οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών χορηγούνται για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Στο πλαίσιο αυτό, οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να μεριμνούν μεταξύ άλλων για την αντικειμενική ενημέρωση του κοινού. Ειδικότερα, το εδάφιο β της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Ν. 2328/1995 ορίζει τα εξής: *«Οι άδειες χορηγούνται για την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και η χρήση τους συνιστά δημόσια λειτουργία. Οι σταθμοί στους οποίους χορηγούνται οι άδειες υποχρεούνται να μεριμνούν για την ποιότητα του προγράμματος, την αντικειμενική ενημέρωση, τη διασφάλιση της πολυφωνίας, καθώς και την προαγωγή του πολιτισμού με τη μετάδοση εκπομπών λόγου και τέχνης».*

3. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν εξάλλου να διασφαλίζουν την πολιτική πολυφωνία στη συνολική διάρθρωση του προγράμματος και ιδίως των ειδησεογραφικών τους εκπομπών και των εκπομπών πολιτικού διαλόγου. Ειδικότερα,

η παράγραφος 22 του άρθρου 3 του Ν. 2328/1995 ορίζει τα εξής: «Οι τηλεοπτικοί σταθμοί, στη συνολική διάρθρωση του προγράμματος και ιδίως των ειδησεογραφικών τους εκπομπών και των εκπομπών πολιτικού διαλόγου, έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν την πολιτική πολυφωνία και την παρουσίαση των απόψεων των πολιτικών κομμάτων, που εκπροσωπούνται στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για κάθε ζήτημα που καθίσταται αντικείμενο πολιτικής αντιδικίας».

4. Σύμφωνα περαιτέρω με τους κανόνες του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας, η ραδιοφωνία και η τηλεόραση πρέπει να αναγνωρίζουν και να σέβονται εμπράκτως τη διατύπωση διαφορετικών απόψεων και να υπερασπίζονται την ελευθερία μετάδοσης αυτών. Οι διαφορετικές απόψεις πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα και με ίσους όρους. Ειδικότερα, το άρθρο 3 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση πρέπει να αναγνωρίζουν και να σέβονται εμπράκτως τη διατύπωση διαφορετικών απόψεων και να υπερασπίζονται την ελευθερία μεταδόσεώς τους. Οι διαφορετικές απόψεις πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα και με ίσους όρους». Κατά το άρθρο δε 5 παρ. 1 εδ. β' του Π. Δ/τος 77/2003: «Τα γεγονότα πρέπει να παρουσιάζονται με προσοχή και αίσθημα ευθύνης, ώστε να μη δημιουργούν υπέρμετρη ελπίδα, σύγχυση ή πανικό στο κοινό».

5. Εξάλλου, η παρουσίαση των πολιτικών θεμάτων κατά τις προεκλογικές περιόδους πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και της πολυφωνίας καθώς επίσης και ο σεβασμός των δημοκρατικών διαδικασιών. Ειδικότερα, η παράγραφος 1 του άρθρου 16 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: «Η παρουσίαση πολιτικών θεμάτων κατά τις προεκλογικές περιόδους πρέπει να γίνεται με σαφήνεια και μετριοπάθεια, ώστε να μην εξάπτονται τα πολιτικά πάθη και σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και πολυφωνίας και ο σεβασμός των δημοκρατικών διαδικασιών». Επίσης, η παράγραφος 2 του άρθρου 16 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: «Ιδιαίτερη προσπάθεια πρέπει να καταβάλλεται για την τήρηση των διατάξεων του νόμου κατά τις ίδιες περιόδους, ώστε κατά την κάλυψή τους να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και πολυφωνίας και ο σεβασμός των δημοκρατικών διαδικασιών». Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, οι επιταγές των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 16 ισχύουν προφανώς και κατά τις προδημοψηφισματικές περιόδους. Κατά τις νομοθετικές άλλωστε επιταγές, οι τηλεοπτικοί σταθμοί αναλαμβάνουν την αντικειμενική παρουσίαση του προεκλογικού αγώνα και την κάλυψη των απόψεων που διατυπώνονται κατά την περίοδο

διεξαγωγής δημοψηφισμάτων. Ειδικότερα, η παράγραφος 6 του άρθρου 3 του Ν. 4173/2013 ορίζει τα εξής: «*Η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. αναλαμβάνει την αντικειμενική παρουσίαση του προεκλογικού αγώνα των κομμάτων, καθώς και των υποψήφιων συνδυασμών ή προσώπων, κατά τις βουλευτικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές και των προγραμματικών θέσεων όλων των κομμάτων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Καλύπτει, επίσης, και τις απόψεις που διατυπώνονται κατά την περίοδο διεξαγωγής δημοψηφισμάτων*». Η τελευταία αυτή διάταξη ισχύει και για τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, σύμφωνα με το στοιχείο α της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 2328/1995.

6. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

7. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι οι υποχρεώσεις που υπέχουν οι τηλεοπτικοί φορείς κατά τις πολιτικά ευαίσθητες και χρονικά συμπτκνωμένες προεκλογικές και προδημοψηφισματικές περιόδους επιβάλλουν ένα αυξημένο μέτρο ευθύνης όσον αφορά την τήρηση των επιταγών της αντικειμενικής και ισομερούς πληροφόρησης. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο όσον αφορά την προεκλογική κάλυψη δημοψηφισμάτων, στα οποία από τη φύση τους το κοινό καλείται συνήθως να επιλέξει μεταξύ δύο και μόνο αντίθετων μεταξύ τους επιλογών, ιδιαίτερος δε όταν η προδημοψηφισματική περίοδος είναι εξαιρετικά βραχεία, οπότε κάθε μία πολιτική εκπομπή έχει ιδιαίτερα κρίσιμη σημασία για την πληροφόρηση και τον σχηματισμό της άποψης του κοινού.

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικός και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής: Στις 30 Ιουνίου 2015 και ενόψει του δημοψηφίσματος που είχε προκηρυχθεί για την 5^η Ιουλίου 2015, στον ελεγχόμενο τηλεοπτικό σταθμό προεβλήθησαν (υπό μορφήν ειδήσεων και δημοσιογραφικών σχολίων) ζητήματα, σχετιζόμενα άμεσα ή έμμεσα με το δημοψήφισμα, κατά τρόπο με τον οποίο εμφανώς

παραβιάζονταν οι ως άνω διατάξεις για αποφυγή πρόκλησης πανικού ή σύγχυσης στο κοινό και για τήρηση της αρχής της ισοτιμίας και της πολυφωνίας. Συγκεκριμένα: (α) Προβάλλονταν διαρκώς συγκεντρώσεις πολιτών μπροστά σε μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων (τα γνωστά ως ΑΤΜ) και αυτοκινήτων στις εισόδους σταθμών καυσίμων με αντίστοιχους «κραυγαλέους» υπότιτλους. (β) Από της 14:30 μέχρι της 20:30 ώρας μεταδόθηκε επτά (7) φορές ολόκληρη η κατωτέρω δήλωση επίτιμου καθηγητού πανεπιστημίου, ο οποίος ανέπτυξε τα υπέρ του «ΝΑΙ» επιχειρήματα, χωρίς να προβάλλεται οποιοσδήποτε αντίλογος: «Σε περίπτωση του ΟΧΙ οι ελληνικές τράπεζες, το ελληνικό σύστημα, η Ελλάδα δεν θα αντέξει να χρηματοδοτείται από το ΕΥΡΩ, δεν θα υπάρχει τέτοια πηγή χρηματοδότησης, οπότε αντικειμενικά θα πρέπει να καταφύγει σε εθνικό νόμισμα. Και με αυτό το δεδομένο θα έχουμε πάλι δύο εναλλακτικές: Εάν θα επιλέξει η Κυβέρνηση μια άτακτη χρεωκοπία, όπου εκεί είναι ολέθρια τα σενάρια... ή να διεκδικήσει να πάει... σε μια συντεταγμένη χρεωκοπία, που σημαίνει ότι θα πρέπει να συνεννοηθεί με την ΕΚΤ και την ΕΕ, έτσι ώστε να κλειδώσει η ισοτιμία της δραχμής...».

III. Υπαγωγή

Υπό τα δεδομένα αυτά, η ελεγχόμενη εταιρεία - δια των προσώπων (δημοσιογράφων) που ενεργούσαν για λογαριασμό της - παραβίασε (εκ προθέσεως) τις αναφερόμενες στο σκεπτικό διατάξεις, η δε παραβίαση αυτή συνιστά εξακολούθηση ενός και του αυτού διοικητικού αδικήματος. Επομένως, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλουμένη διοικητική κύρωση, και δη εκείνη του προστίμου εξ είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Κατά τη γνώμη, όμως, τριών μελών της Ολομελείας (της Ε. Μήτρου, της Κ. Διαμαντάκου και του Γ. Σαρειδάκη) η επιβλητέα κύρωση έπρεπε να είναι εκείνη της συστάσεως.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης παραβίασε - εξακολουθητικώς και εκ προθέσεως - τις διαλαμβανόμενες στο σκεπτικό διατάξεις.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία «ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ ΑΕ», ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού MEGA CHANNEL, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των 20.000 ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ Α.Ε. που εδρεύει στην Αθήνα, στην Λεωφόρο Μεσογείων & Ρούσου 4, με ΑΦΜ 094253918, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών.
2. Του Νικολάου Πεφάνη του Γερασίμου, με Α.Φ.Μ. 025854624, ΔΟΥ Κηφισιάς, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας (κατά την ημερομηνία τέλεσης της παραβάσεως).

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 3^η Απριλίου 2017 και δημοσιεύτηκε την 2^α Νοεμβρίου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ